

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl předsedou senátu Mgr. Radovanem Havelcem právní věci žalobkyně: **V. K.**, zastoupená JUDr. Štěpánem Pastorkem, advokátem, se sídlem Praha 2, Španělská 770/2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 936/3, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 31. 8. 2023, č. j. 17 A 100/2023 - 38,

t a k t o :

Řízení se přerušuje.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobkyně se podanou žalobou domáhala ochrany před nezákonným zásahem žalovaného. Žádala, aby městský soud označil zásah žalovaného ze dne 18. 7. 2023, spočívající ve vrácení žádosti o dočasnou ochranu žalobkyně jako nepřijatelné podle § 5 odst. 2 zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaných invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Lex Ukrajina“), za nezákonný a přikázal, aby žalovaný obnovil stav před vrácením této žádosti.

[2] Žalobkyně po vypuknutí konfliktu na Ukrajině přicestovala dne 15. 3. 2022 do České republiky, která jí dne 17. 3. 2022 udělila dočasnou ochranu. Poté, dne 19. 10. 2022, odcestovala za přítelem na Kypr a dne 23. 10. 2022 požádala o dočasnou ochranu na Kypru. Tato jí byla udělena s omezenou dobou platnosti do 4. 3. 2023. Žalobkyně se po rozpadu vztahu s přítelem vrátila dne 3. 11. 2022 do České republiky, kde žije její sestra. Po zamítnutí její žádosti o dlouhodobé vízum za účelem strpění pobytu požádala opakovaně o dočasnou ochranu. Žalovaný však vrátil žalobkyni žádost o dočasnou ochranu jako nepřijatelnou, neboť požádala o udělení dočasné ochrany či mezinárodní ochrany, nebo ji získala, v jiném členském státě EU [§ 5 odst. 1 písm. d) Lex Ukrajina].

[3] Městský soud žalobu odmítl jako nepřípustnou s ohledem na zjištění, že žalobkyně je dle spisového materiálu, zejména platformy *Tempora Protection Database* a vyjádření kyperských orgánů, nadále vedena jako držitelka dočasné ochrany na Kypru, přičemž vycházel z právního názoru vysloveného v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 10. 2022, č. j. 2 Azs 178/2022 - 46, který byl vydán za skutkově obdobné situace. Městský soud reflektoval, že Nejvyšší správní soud v uvedené věci posuzoval žalobu proti rozhodnutí, a nikoli proti nezákonnému zásahu, uvedl však, že tato odlišnost nemá na aplikaci zde vyslovených závěrů na nyní projednávanou věc význam.

[4] V uvedeném rozsudku Nejvyšší správní soud konstatoval, že z čl. 29 Směrnice Rady 2001/55/ES ze dne 20. července 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími (dále jen „směrnice 2001/55/ES“ nebo „směrnice o dočasné ochraně“) „neplyne povinnost členského státu podrobit soudnímu přezkumu *jakékoli negativní rozhodnutí o žádosti o poskytnutí dočasné ochrany*. Opravný prostředek mohou podle citovaného ustanovení podat pouze cizinci, kteří byli vyloučeni z poskytnutí dočasné ochrany. Důvody tohoto vyloučení vymezuje čl. 28 směrnice 2001/55/ES. Do této skupiny jsou zařazeny osoby po úvaze správního orgánu o tom, zda existují závažné důvody se domnívat, že osoba spáchala zločin proti míru, válečný zločin nebo zločin proti lidskosti anebo za dalších podmínek i nepolitický zločin. V posuzované věci je však zjevné, že stěžovatelé mezi okruh takových osob zcela jistě nepatří (jinak by jim neposkytlo doplňkovou ochranu ani Španělsko). V případě žádosti o dočasnou ochranu však správní orgán pouze ověří, zda již žadatel disponuje dočasnou ochranou v jiném členském státě. Důvod nepřijatelnosti žádosti o dočasnou ochranu podle § 5 odst. 1 písm. d) zákona č. 65/2022 Sb. tak nevytváří žádný prostor pro úvahu správního orgánu.“. Dále Nejvyšší správní soud uvedl, že „[z]e směrnice 2001/55/ES plyne, že dočasnou ochranu lze získat pouze v jednom členském státě (srov. čl. 11 směrnice 2001/55/ES o převzetí osoby požívající dočasné ochrany). Městský soud správně uvedl, že ochrana základních práv stěžovatelů je zajištěna v celoevropském kontextu, přičemž není jejich právem žádat o ochranu výhradně v České republice. Stěžovatelům byla dočasná ochrana poskytnuta na základě žádostí podaných ve Španělsku. Tyto žádosti předcházely žádostem stěžovatelů o dočasnou ochranu v České republice. Bylo přitom plně na jejich rozhodnutí, v jaké zemi o dočasnou ochranu požádají. Po udělení dočasné ochrany však stěžovatelé nemohou libovolně měnit členský stát, v němž jim byla dočasná ochrana udělena, ani nemohou žádat o dočasnou ochranu v dalších členských státech (srov. bod 22 odůvodnění napadeného usnesení).“ Nejvyšší správní soud měl rovněž za to, že „oprávnění podat v členském státě opravný prostředek podle čl. 29 směrnice 2001/55/ES se na případ stěžovatelů nevztahuje. Stěžovatelé totiž z dočasné ochrany vyloučení nejsou; naopak jí disponují, avšak v jiném členském státě Evropské unie (jde však o stát, v němž o dočasnou ochranu sami požádali). V uvedeném rozsudku Nejvyšší správní soud neshledal ani rozpor § 5 odst. 2 Lex Ukrajina s čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Citovaný článek Listiny přímo připouští, aby zákon stanovil výjimky ze soudního přezkumu správních rozhodnutí; takovou výjimku přinesl § 5 odst. 2 Lex Ukrajina. Rovněž pak Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že vyluka rozhodnutí o nepřijatelnosti žádosti o udělení dočasné ochrany ze soudního přezkumu neodporuje právu Evropské unie ani Listině. Konečně Nejvyšší správní soud uzavřel, že závěr o nepřijatelnosti žádosti z důvodu, že dočasná ochrana již byla žadatelům udělena v jiném členském státě, není způsobilý zasáhnout do základních práv žadatele.

[5] Kasační stížností se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) domáhá zrušení v záhlaví uvedeného rozsudku městského soudu. Předně se domnívá, že její žaloba neměla být odmítnuta, ale věcně projednána, neboť považuje § 5 odst. 2 Lex Ukrajina za rozporný s právem Evropské unie, pročez neměl být aplikován. Nezákonnost zásahu žalovaného spatřuje stěžovatelka nadále v tom, že zákonná úprava nepřijatelnosti je v rozporu se směrnicí o dočasné ochraně a prováděcím rozhodnutím Rady (EU) 2022/382 ze 4. 3. 2022, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES, a zavádí se jejich dočasná ochrana (dále

pokračování

jen „prováděcí rozhodnutí“). Dle operačních pokynů k prováděcímu rozhodnutí neexistuje žádný postup pro podávání žádosti o dočasnou ochranu dle vnitrostátního práva. Prokázání státní příslušnosti, pobytu na Ukrajině a případně rodinné vazby jsou dostatečné k okamžité registraci osoby k dočasné ochraně. Směrnice nezná jako důvod pro vyloučení dočasné ochrany to, že žadatel požádal o dočasnou ochranu též v jiném státě. Tento závěr podporuje též čl. 15 a 16 preambule prováděcího rozhodnutí. Na podporu svých tvrzení stěžovatelka odkazuje na nedávné rozsudky správních soudů – Městského soudu v Praze ze dne 4. 10. 2023, č. j. 6 A 104/2023 - 41, nebo Krajského soudu v Plzni ze dne 27. 6. 2023, č. j. 57 A 20/2023 - 66, z nichž lze dovodit, že stěžovatelce svědčí právo na opravný prostředek dle čl. 29 směrnice o dočasné ochraně.

[6] Žalovaný se k podané kasační stížnosti nevyjádřil.

[7] Podle § 48 odst. 3 písm. d) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), může předseda senátu usnesením řízení přerušit, jestliže zjistí, že probíhá jiné řízení, jehož výsledek může mít vliv na rozhodování soudu o věci samé nebo takové řízení sám vyvolá.

[8] Nejvyšší správní soud při projednávání dané věci zjistil, že usnesením ze dne 30. 11. 2023, č. j. 8 Azs 93/2023-37, jeho osmý senát přerušil řízení o kasační stížnosti řešené v dané věci a předložil SDEU následující předběžné otázky:

1. *Brání čl. 8 odst. 1 směrnice Rady 2001/55/ES, a to i s ohledem na dohodu členských států, že nebudou uplatňovat čl. 11 této směrnice, takové vnitrostátní právní úpravě, podle které je nepřijatelná žádost o povolení k pobytu za účelem poskytnutí dočasné ochrany, jestliže cizinec požádal o povolení k pobytu v jiném členském státě nebo jestliže mu bylo povolení v jiném členském státě již uděleno?*
2. *Má osoba požívající dočasné ochrany podle směrnice Rady 2001/55/ES právo na účinný prostředek nápravy před soudem podle čl. 47 Listiny základních práv Evropské unie proti neudělení povolení k pobytu členským státem ve smyslu čl. 8 odst. 1 směrnice Rady 2001/55/ES?*

[9] Osmý senát Nejvyššího správního soudu tak učinil s ohledem na pochybnost, zda je § 5 odst. 1 písm. c) a d) Lex Ukrajina v souladu se směrnicí o dočasné ochraně. Dle osmého senátu je podstatná také otázka, zda je vyloučení soudního přezkumu postupu spočívajícího ve vrácení žádosti o dočasnou ochranu z důvodu její nepřijatelnosti v souladu s právem Evropské unie.

[10] Rozhodnutí SDEU o předložených předběžných otázkách je relevantní i pro posouzení kasační stížnosti podané v nyní posuzované věci, jejíž podstata byla shrnuta shora. Proto předseda senátu v souladu s § 48 odst. 3 písm. d) ve spojení s § 120 s. ř. s. rozhodl o přerušení řízení o kasační stížnosti.

[11] Po dobu přerušení řízení se nekonají jednání a přerušuje se běh procesních zákonných i soudcovských lhůt; tyto lhůty začnou běžet znovu, pokračuje-li se v řízení po skončení přerušování (§ 48 odst. 5 a 6 s. ř. s.). Po dobu, kdy je řízení přerušeno, nemohou

ani účastníci provádět úkony za účelem pokračování řízení o věci samé. Mohou však činit úkony, v jejichž důsledku bude řízení ukončeno (například vzít návrh zpět).

[12] V řízení bude Nejvyšší správní soud pokračovat, jakmile překážka pro jeho přerušení odpadne, tzn., jakmile Soudní dvůr Evropské unie rozhodne o shora uvedený předběžných otázkách [C-753/23 (PPU)], případně pokud nastane jiná skutečnost rozhodná pro pokračování řízení ve věci samé (§ 48 odst. 6 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s., § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 31. prosince 2024

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu